

**การกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ (วิจัย)
ระดับบัณฑิตศึกษา**

ศาสตราจารย์ ดร.ศิน พันธุ์พินิจ

แนวคิดเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์

“วิทยานิพนธ์ เป็นบทนิพนธ์ที่ผู้เรียบเรียงยกเอาหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้นวิจัยหรือพรรณนาขยายความ โดยนับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อเสนอรับปริญญา” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546; 1075)

“วิทยานิพนธ์ เป็นเรื่องวิชาความรู้ที่เรียบเรียงจากผลการทดลอง ค้นคว้า ซึ่งนักศึกษาจัดทำส่ง สถาบันการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ปริญญาชั้นสูง”

“วิทยานิพนธ์ เป็นคำกลาง ๆ ที่ใช้เรียกบทนิพนธ์งานวิชาการของนักศึกษา เพื่อเสนอรับปริญญา”

มิติสัมพันธ์ของวิทยานิพนธ์กับการวิจัย

“การวิจัย (research) เป็นการศึกษาค้นคว้าหาความจริง (fact finding) โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (scientific methods)”

“วิทยาศาสตร์ (science) มีหน้าที่สร้างทฤษฎี (theory construction) ควบคุม (control) อธิบาย (explanation) และการทำนาย (prediction)”

“วิทยานิพนธ์ เป็นวิทยาศาสตร์ จึงมีหน้าที่สร้างทฤษฎี ควบคุม อธิบาย และทำนาย ปรัชญาการศึกษาที่ศึกษา”

ระดับของวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตศึกษา

ระดับปริญญาโท หรือ "วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (Master Thesis)"

- เน้นพิสูจน์ว่า นักศึกษามีการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร
- มีความเข้าใจระเบียบวิธีการวิจัย
- ประยุกต์การวิจัยค้นหาคำตอบได้
- มีโครงสร้างเหมือนระดับปริญญาเอก
- มีความยาวอยู่ระหว่าง 100 หน้า

ระดับของวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตศึกษา (ต่อ)

ระดับปริญญาเอก "ดุษฎีนิพนธ์ (Doctoral Dissertation)" บางสถาบันใช้คำว่า "วิทยานิพนธ์ (Doctoral Thesis)"
ดุษฎีนิพนธ์

- เน้นการใช้องค์ความรู้ ทฤษฎี หรือการปฏิบัติใหม่ๆ เพื่อสร้างแนวคิด ทฤษฎี และนวัตกรรมใหม่
- เน้นการศึกษาที่มีความซับซ้อน ลุ่มลึก กว้าง และลงรายละเอียดมากกว่าวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
- เนื้อหาสาระมีความยาวมากกว่า อาจยาวถึง 2-3 เท่าของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

การวิจารณ์หัวข้อวิทยานิพนธ์ (Criticism of Thesis Title)

1. หัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่สมกับระดับปริญญาเอก ศึกษาแคบไม่ลึกซึ้ง
2. หัวข้อวิทยานิพนธ์ยาวมีหลายตัวแปรย่อย (ไม่กะทัดรัด)
3. หัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
4. หัวข้อวิทยานิพนธ์ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษไม่สอดคล้องกัน และชื่อภาษาอังกฤษบางคำผิด
5. หัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่กับชื่อเดิมไม่ตรงกัน
6. หัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่ทันสมัย และมีประโยชน์ทางวิชาการน้อย

แหล่งที่มาของหัวข้อวิทยานิพนธ์

1. ภูมิหลังส่วนบุคคล (personal background) เช่น แรงบันดาลใจ จินตนาการ ประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ
2. บริบททางเศรษฐกิจสังคม (socioeconomic context) อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของสังคม
3. ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และข้อเสนอแนะการวิจัย (further study)
5. ยุทธศาสตร์การวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา และยุทธศาสตร์การวิจัยของมหาวิทยาลัย/ของชาติ
6. ปรากฏการณ์ใหม่ อาทิ เทคโนโลยีกำเนิดใหม่ (emerge technology)
7. ผู้มีอำนาจ (authority) ปราชญ์ชาวบ้าน และองค์กร เป็นต้น

[ที่มีอยู่ในตัวคน (existing) และการได้มา (acquiring)]

ปัจจัยเกื้อหนุนในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์

1. วิสัยทัศน์ (vision) ในการพัฒนาการวิจัย
2. ทัศนคติที่ดีต่อหัวข้อวิทยานิพนธ์
3. ความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย และด้านเนื้อหาในสาขาวิชา
4. ความลุ่มลึกและความกว้างของหัวข้อวิจัย ที่สามารถสรุปอ้างอิงได้อย่างกว้างขวาง (generalization)
5. คุณค่าและความก้าวหน้าทางวิชาการ
6. คุณประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคม
7. การไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน (no conflict of interest)
8. จรรยาบรรณการวิจัย (research ethics) การปฏิบัติตามครรลองและตระหนักถึงการรักษา ส่งเสริมเกียรติและชื่อเสียง

แนวทางการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่สมาร์ท

ประยุกต์จากแนวคิดหรือเทคนิค "SMART" ของ Peter Drucker โดยใช้ความหมายของอักษรย่อ "S.M.A.R.T" แต่ละตัวเป็นคุณลักษณะหัวข้อวิทยานิพนธ์แต่ละมิติให้ชัดเจน ดังนั้น หัวข้อวิทยานิพนธ์อัจฉริยะจึงประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ประการ คือ

1. ความเฉพาะเจาะจง (specific) สั้นกะทัดรัด (short) เป็นวิทยาศาสตร์ (scientific) ต้องใช้ทักษะ (skillful) ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (specialty) และความรอบรู้ซับซ้อน (sophistication)
2. ระเบียบวิธีการเชิงเคร่ง (methodologically) อยู่บนฐานของคุณธรรม จริยธรรม (moral) สามารถจัดการได้ (manageable) และวัดได้ (measurable)
3. การวิจัยที่ก้าวหน้า (advanced research) สร้างองค์ความรู้ใหม่ (advanced knowledge) ประยุกต์ได้อย่างเหมาะสม (applicable) และสามารถดำเนินการให้สำเร็จได้ (achievable)
4. ความเป็นจริงของเรื่องวิจัย (reality) ให้ความเคารพ (respectful) ความรับผิดชอบ (responsibility) ต่อสิ่งที่ศึกษาและผลการวิจัย (result) เป็นประโยชน์
5. ทฤษฎีเป็นฐาน (theory based) สอดคล้องกับกาลเวลา (timely) นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง (transformation)

ภาพสะท้อนจากหัวข้อวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์จะสะท้อนและส่งสัญญาณให้เราทราบเรื่องต่างๆ เช่น

1. ความก้าวหน้า และความล้ำหลังของวิชาการ
2. ระดับการศึกษาของผู้ทำวิทยานิพนธ์
3. ความกว้าง – ความแคบ ความลุ่มลึก – ความตื้น ของการศึกษา
4. ความซับซ้อน ความยาก – ง่าย ของการศึกษา
5. ระเบียบวิธีการวิจัย
6. ตัวแปรหรือสิ่งที่ศึกษา
7. คุณค่า และประโยชน์ต่อการพัฒนา การแก้ปัญหา
8. ผลการศึกษาที่จะได้รับ
9. ภูมิหลังของผู้ทำวิทยานิพนธ์ อันรวมถึง ความเป็นนักวิชาการ ค่านิยม และวิจัยทัศน์ทางวิชาการ
10. วิชาการวัฒนธรรม หรือวัฒนธรรมทางวิชาการขององค์กร

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (Smart Advisor Role Model)

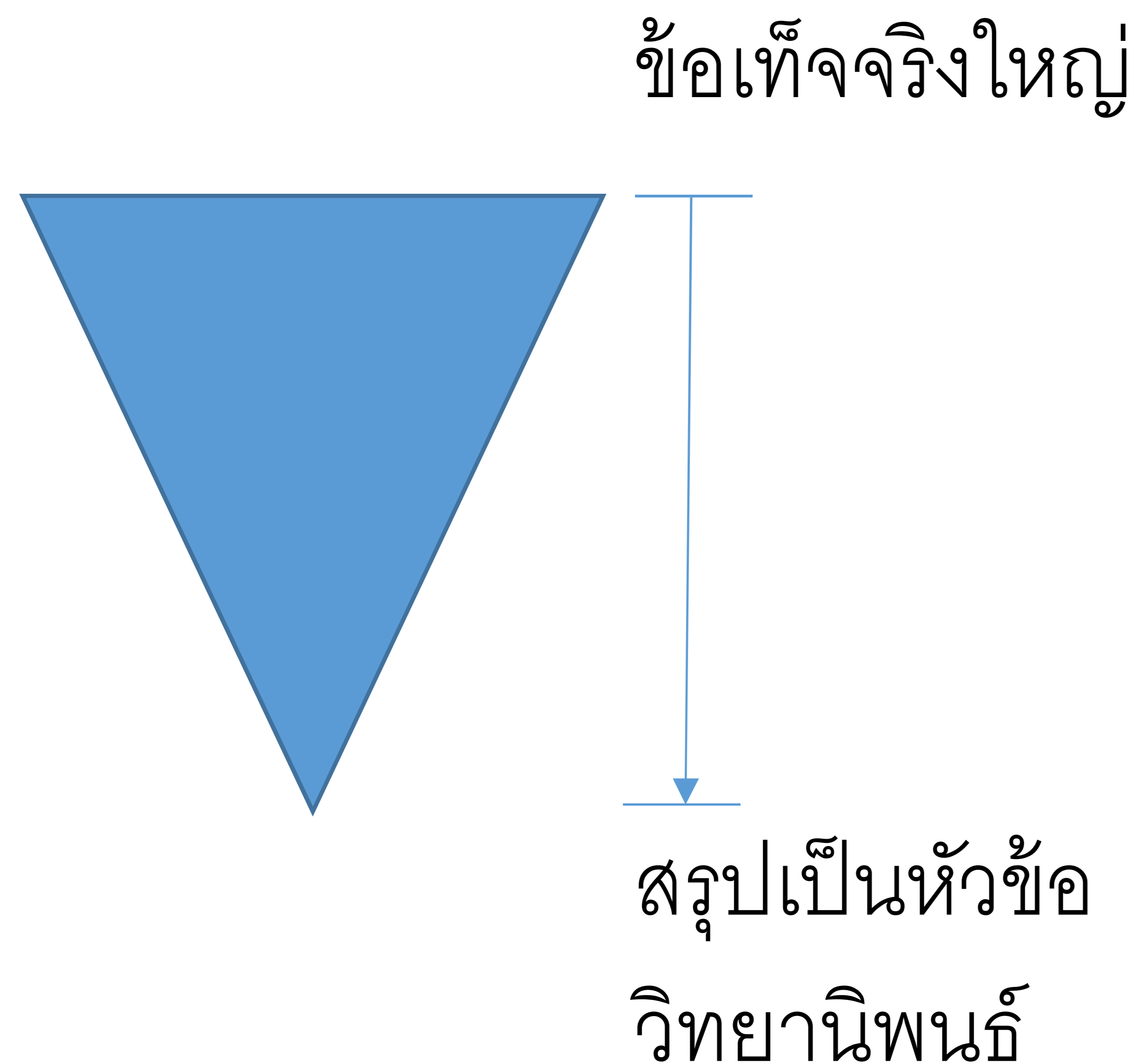
1. เป็นผู้เปลี่ยนแปลง (transformer) อย่างมีอุดมการณ์ เป็นนักวิจัยที่ไม่ย่อท้อ (indefatigable researcher) ในการยกระดับหัวข้อวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพ
2. กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ / แผนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่จะนำไปสู่วิชาการวัฒนธรรมที่เข้มแข็งของมหาวิทยาลัย
3. เป็นผู้มีส่วนได้เสีย (stake holder) และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
4. กำกับ ดูแล การกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงตีพิมพ์เผยแพร่
5. ประพฤติตนตามจริยธรรมนักวิจัย และรักษาส่งเสริมเกียรติชื่อเสียงของตนเอง

การกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์เชิงตรรกศาสตร์

เป็นการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์บนตรรกะ (logic) อย่างสมเหตุสมผล
ซึ่งจะช่วยให้หัวข้อวิทยานิพนธ์มีความเป็นจริง (realistic)
สมชื่อและสอดคล้องกับเนื้อหาที่ศึกษา ประกอบด้วย "วิธีนิรนัยและวิธีอุปนัย"

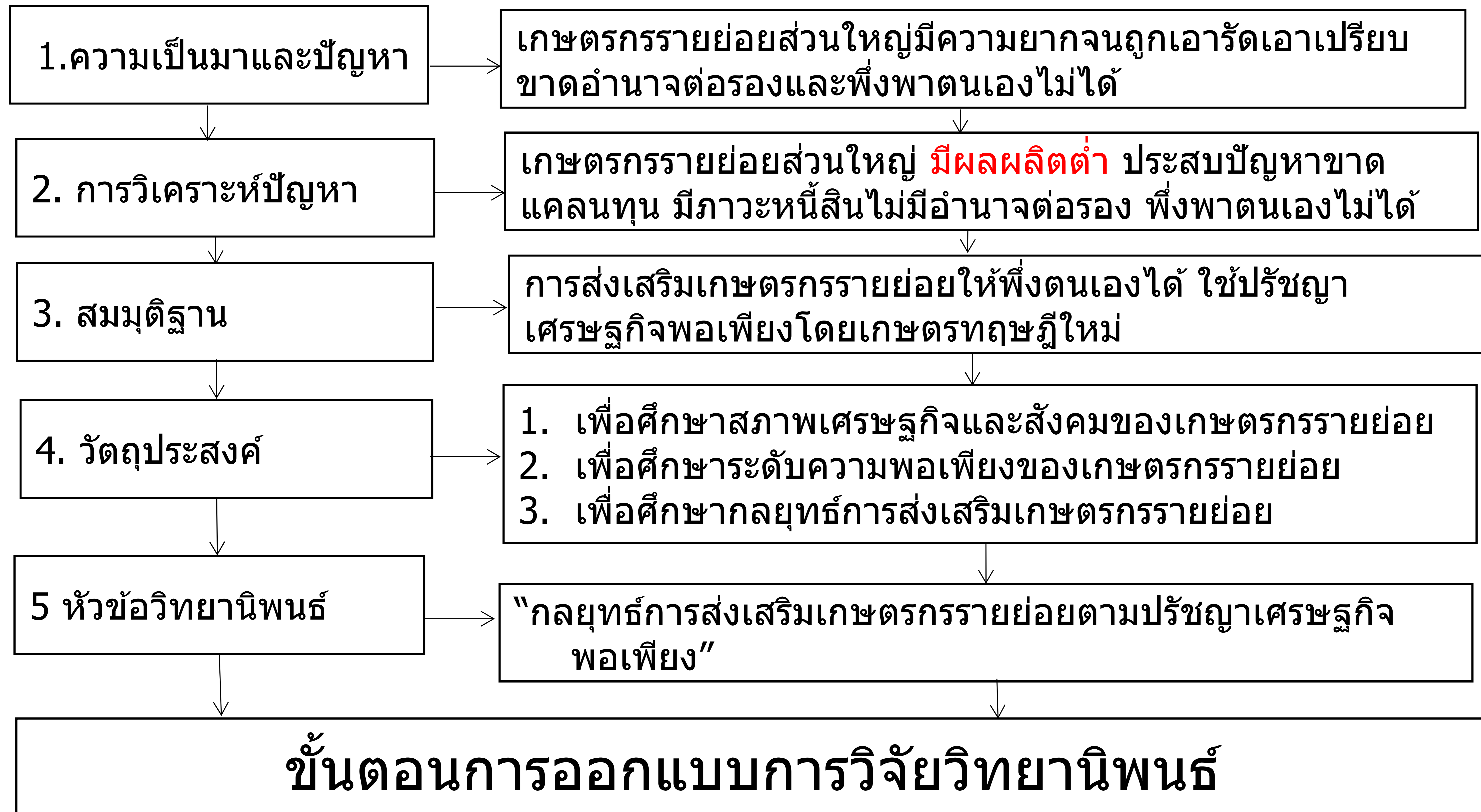
วิธีนรนัย (Deductive Logic, DL)

วิธีนรนัยหรือวิธีอนุมาน พัฒนารึ้นโดย อริสโตเติล เรียกว่า "Aristotle Deduction" หรือ Syllogistic Method วิเคราะห์จากข้อเท็จจริงใหญ่ไปสู่อข้อเท็จจริงย่อย และสรุปเป็น "หัวข้อวิทยานิพนธ์" ที่ครอบคลุมสิ่งที่ศึกษาทั้งหมด

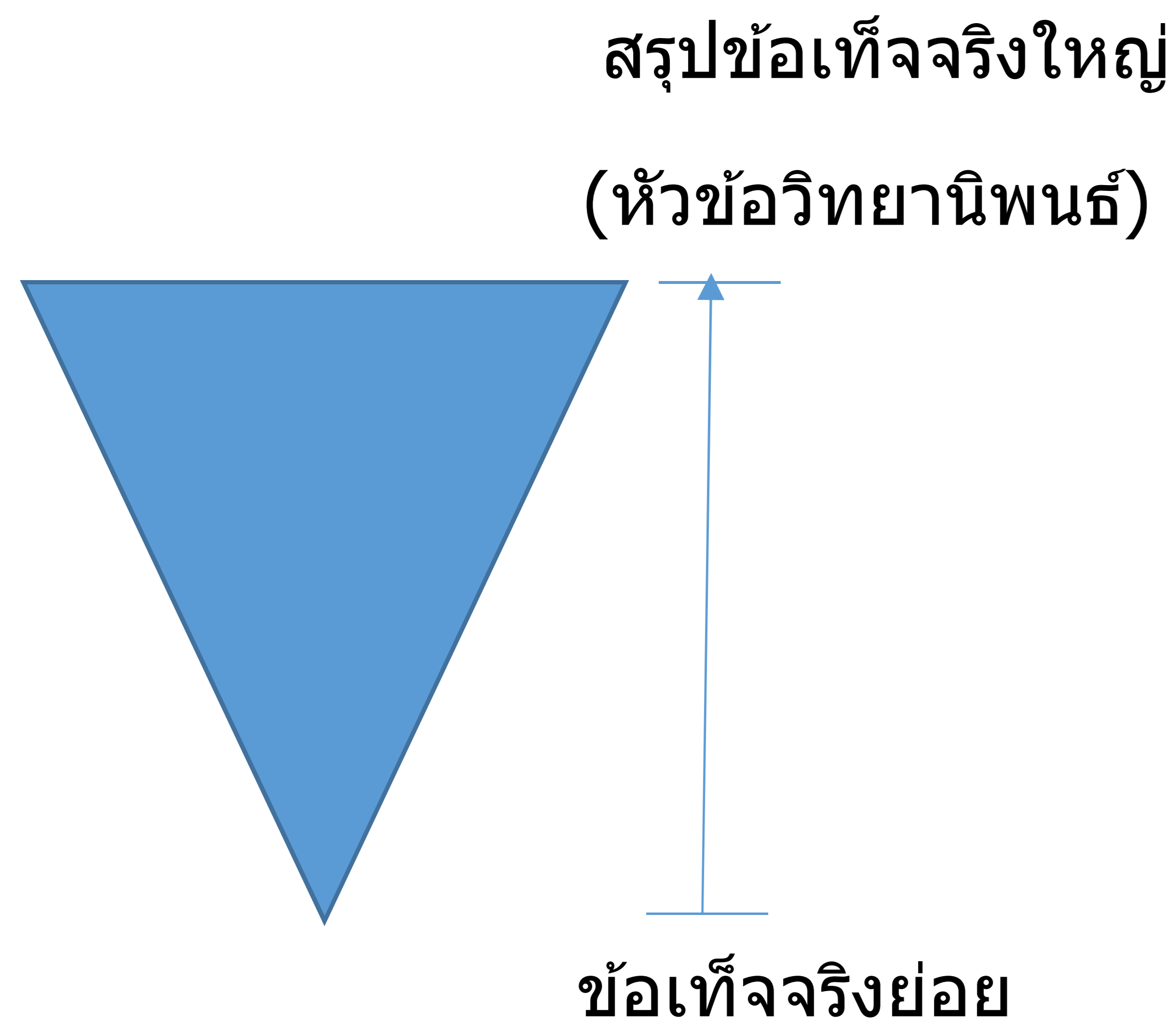
องค์ประกอบ	ตัวอย่าง
1. ข้อเท็จจริงใหญ่ (major premise)	สัตว์ปีกมี 2 ขา
2. ข้อเท็จจริงย่อย (minor premise)	ไก่เป็นสัตว์ปีก
3. สรุป (conclusion)	ไก่อมี 2 ขา

ตัวอย่างขั้นตอนการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์

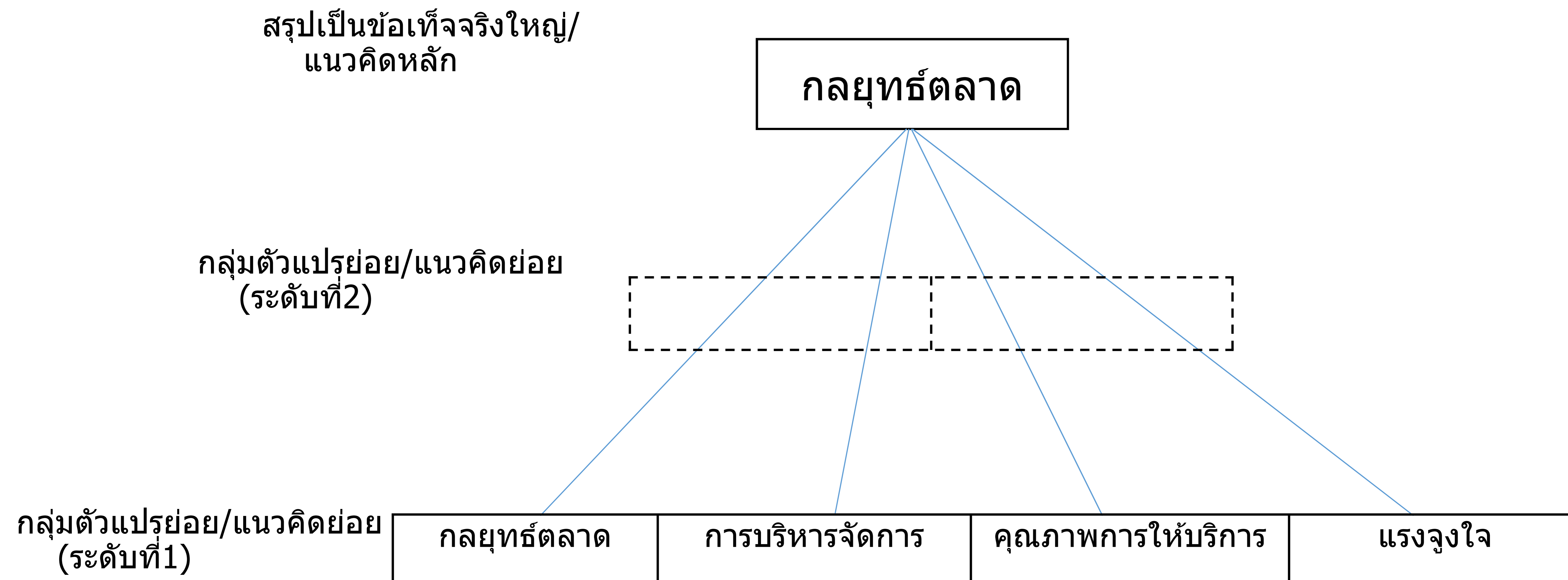
วิธีอุปนัย (Inductive Logic, IL)

วิธีอุปนัย หรือวิธีอนุมาน ได้พัฒนาขึ้นโดย ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon) วิเคราะห์จากข้อเท็จจริงที่เป็นส่วนเล็กหรือส่วนย่อยไปสู่ข้อเท็จจริงใหญ่ และสรุปเป็น "หัวข้อวิทยานิพนธ์" ซึ่งเป็น "แนวคิดหลัก" (main concept) หรือกลุ่มตัวแปรหลัก

องค์ประกอบ	ตัวอย่าง
1. ข้อเท็จจริงย่อย (minor premise)	สัตว์แต่ละชนิด เช่น โค กระบือ สุนัข สุนัข แมว เกิดมาแล้วตาย
2. ข้อเท็จจริงใหญ่ (major premise)	สัตว์ทุกชนิดต้องตาย
3. สรุป (conclusion)	สัตว์ที่เกิดมาต้องตาย

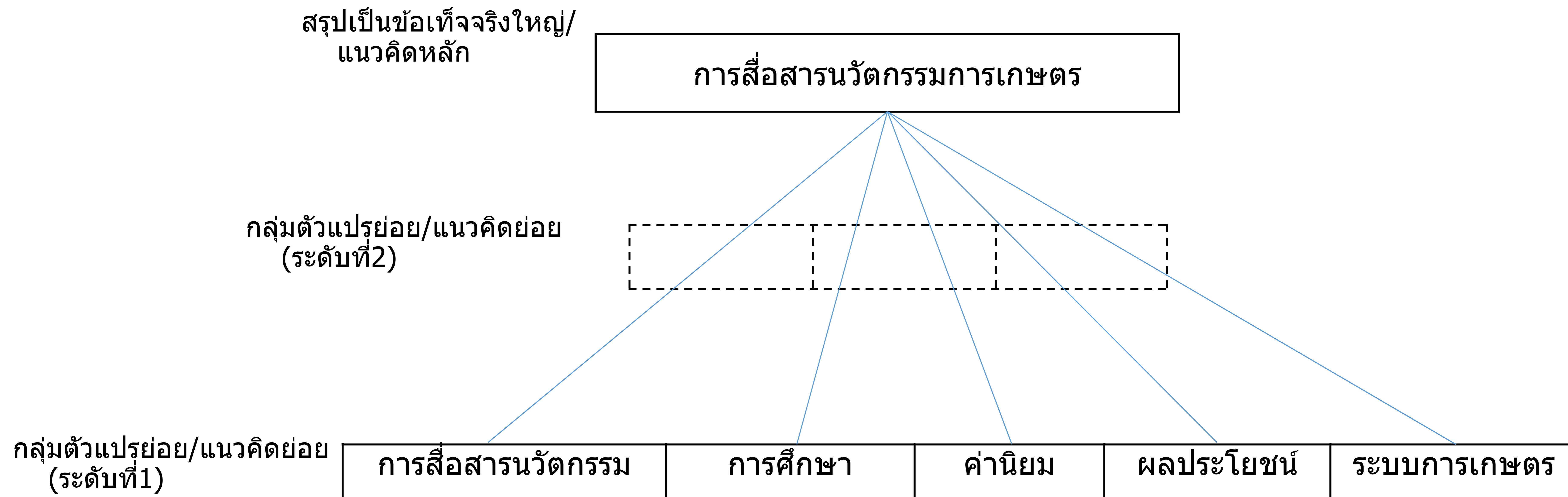
ตัวอย่างขั้นตอนการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์เดิม "กลยุทธ์ตลาดการท่องเที่ยวการบริหารจัดการการท่องเที่ยวคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการเลือกไปท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่"

หัวข้อวิทยานิพนธ์ใหม่ "กลยุทธ์ตลาดการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการเลือกไปท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่" หรือ "กลยุทธ์ตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่"

ตัวอย่างขั้นตอนการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์(ต่อ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์เดิม "การสื่อสารนวัตกรรม การศึกษา ค่านิยม ผลประโยชน์ และระบบการเกษตร ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม การเกษตรของเกษตรกร ภาคกลาง ประเทศไทย"

หัวข้อวิทยานิพนธ์ใหม่ "การสื่อสารนวัตกรรมที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการเกษตรของเกษตรกร ภาคกลาง ประเทศไทย"

หลักการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์

การกำหนดหัวข้อ การกำหนดชื่อเรื่อง หรือการตั้งชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ ควรใช้แนวทางดังต่อไปนี้

1. เป็นลักษณะคำถาม และเป็นประโยค/ข้อความ/วลีแบบบอกเล่าที่เข้าใจง่าย
2. ครอบคลุมสิ่งที่ศึกษา ตามวัตถุประสงค์
3. มีความกระชับ ชัดเจน และมีความเฉพาะเจาะจง อยู่ในกรอบ 3 มิติ ดังนี้
 1. มิติเนื้อหา (อะไร) อาทิ สังคมผู้สูงอายุ
 2. มิติเวลา (เมื่อไร) อาทิ ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12
 3. มิติสถานที่ (ที่ไหน) อาทิ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง

หลักกาหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ (ต่อ)

4. ใช้เฉพาะแนวคิดหลัก หรือตัวแปรหลัก "ไม่ควรใช้แนวคิดย่อย หรือตัวแปรย่อยขยายชื่อเรื่อง "เรื่อง การมีส่วนร่วมของนักศึกษา การเรียนรู้ และพฤติกรรม" อาจใช้ชื่อว่า "เรื่องพฤติกรรมของนักศึกษา..."
5. "ไม่ควรใช้ภาษาซ้ำซ้อน คำฟุ่มเฟือยหรือคำสิ้นเปลือง และคำที่ไม่จำเป็น เช่น "แนวทางของ..." (An Approach to...) หรือ "การศึกษา..." (A Study of / on)
6. ควรกาหนดชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์แบบชื่อเดียว (single name / mononym) อาทิ เรื่อง "ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา" จะสั้นกะทัดรัดมากกว่าแบบหลายชื่อ (multiple name/ polynym) อาทิ "การสื่อสารนวัตกรรมที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมความงามและการประยุกต์ ของนักท่องเที่ยวยุโรป: กรณีศึกษาสมุนไพรรไทย"

หลักกาหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ (ต่อ)

7. การกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์แบบเชิงเดี่ยว (simple thesis title) เหมาะสมสำหรับระดับปริญญาโท ที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยไม่ซับซ้อน ลุ่มลึก อาทิ เรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือก/การตัดสินใจ/..." และ "แรงจูงใจในการประกอบการ/การเข้าศึกษาต่อ..."
8. การกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์แบบเชิงซ้อน (complex thesis title) เหมาะสมสำหรับปริญญาเอก ที่ทำการวิจัยและพัฒนา (R&D.) ชื่อวิทยานิพนธ์แสดงถึงระเบียบวิธีวิจัยที่ซับซ้อน ลุ่มลึก อาทิ เรื่อง "การพัฒนาต้นแบบการอนุรักษ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง" และ "กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน"

ข้อพิจารณาการใช้ภาษาในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์เป็นสิ่งดึงดูดใจ และทำให้ผู้อ่านทราบคุณค่าวิทยานิพนธ์จึงต้องใช้ภาษาให้ถูกต้อง เรียบเรียงอย่างกระชับ และ สละสลวย

โดยพิจารณาจากการใช้ภาษาให้ถูกต้องในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ดังต่อไปนี้

1. การใช้ภาษาให้สอดคล้องกับความหมาย อาทิ คำว่า "การและความ"

- การ เป็นกิริยาทางกาย เช่น การทำวิจัย การเรียน การสอน
- ความ เป็นกิริยาทางใจ เช่น ความเชื่อ ความสำเร็จ ความสุข
- ความ เป็นคำวิเศษ เช่น ความสูง ความกว้าง ความยาว

2. การใช้ศัพท์เฉพาะ (terminology) หรือศัพท์วิชาการ (technical term) ต้องเลือกคำหรือศัพท์ให้ตรงกับความหมายของ ศาสตร์แต่ละสาขาวิชา เช่น "การส่งเสริมการเกษตร" ภาษาอังกฤษใช้คำเฉพาะ "Agricultural Extension"(ไม่ใช่ Promotion) แนวคิดหรือมโนคติ (concept) ทักษะคติหรือมโนทัศน์ (attitude)

ข้อพิจารณาการใช้ภาษาในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ (ต่อ)

3. การถอดคำภาษาต่างประเทศ หรือการใช้เขียนทับศัพท์ (transliteration) หรือการยืมศัพท์/คำ (Lexical Borrowing) ทั้งชื่อคน ประเทศ เมือง ฯลฯ จะไม่มีวรรณยุกต์ เช่น คำว่า "โควตา" (quota) มลรัฐฟลอริดา (Florida State) ธาตุโพแทสเซียม (potassium)
4. การใช้ศัพท์ที่ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติขึ้น (coined word) อาทิ "แท็กซี่" (taxi) แบตเตอรี่ (battery)

แนวทางการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ

- ในกรณีกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษตามหัวข้อภาษาไทยต้องให้ความหมายสอดคล้องกัน
- ไม่จำเป็นต้องแปลความหมายคำต่อคำ
- อาจกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ตามแนวคิด หรือความเข้าใจ
- ไม่จำเป็นต้องใช้คำนำหน้านาม (article) คำบุพบท (preposition) ที่ไม่จำเป็น
- ในกรณีกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษโดยตรง “ไม่ควรยาวเกิน 12 คำ” (Nilkinson อ้างใน Creswell, 1994: 3)

ตัวอย่างหัวข้อวิทยานิพนธ์

1. ชื่อหัวข้อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

“แนวโน้มนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย”

PROPOSED MODEL OF BACHELOR OF EDUCATION PROGRAM IN THAI CURRICULUM

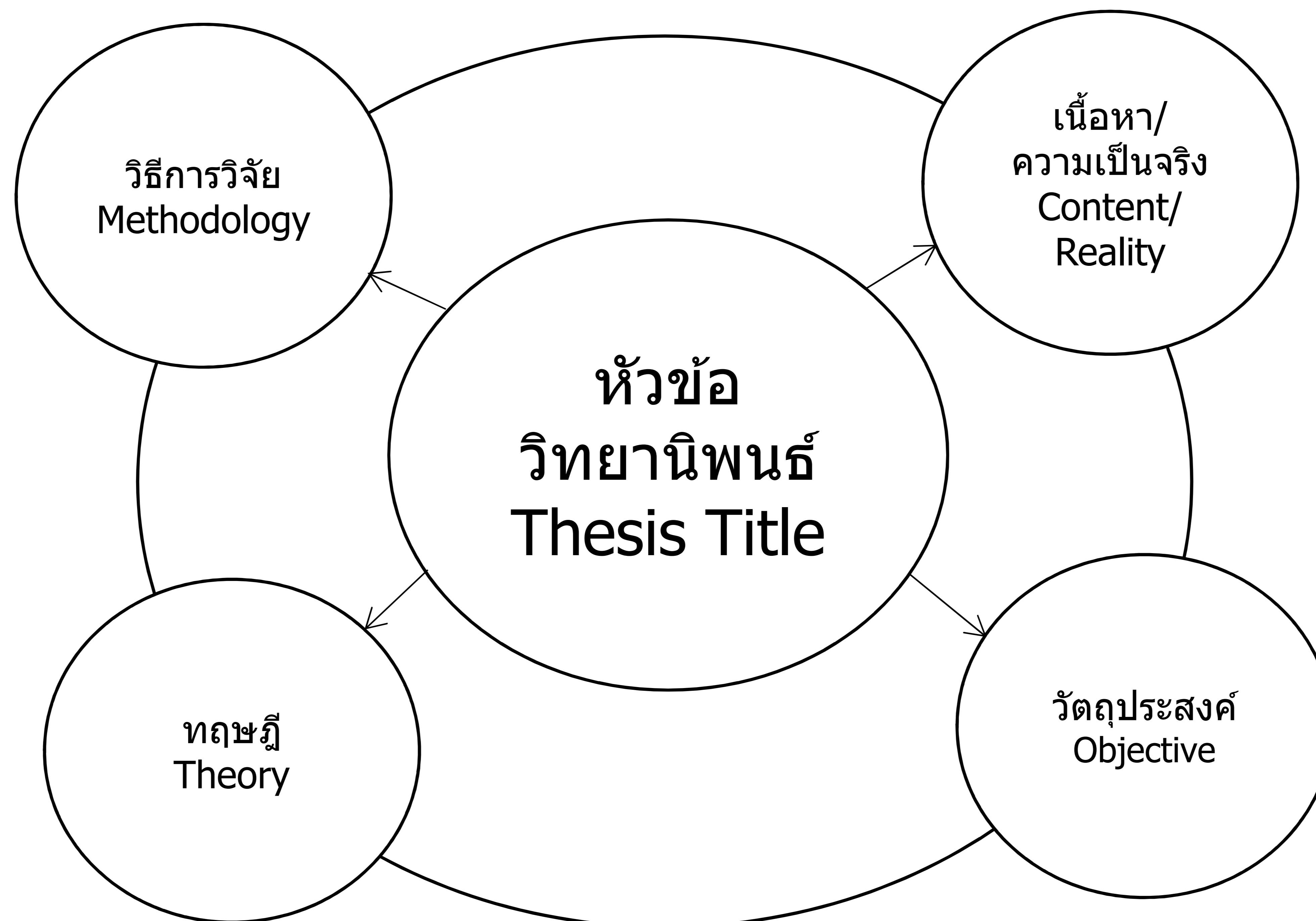
2. ชื่อหัวข้อภาษาอังกฤษ

“ROLE PERFORMANCE OF SUB-DISTRICT AGRICULTURAL EXTENSION OFFICERS IN NORTHEASTERN THAILAND”

“Coronavirus Disrupts Thailand Auto Supply Chain”

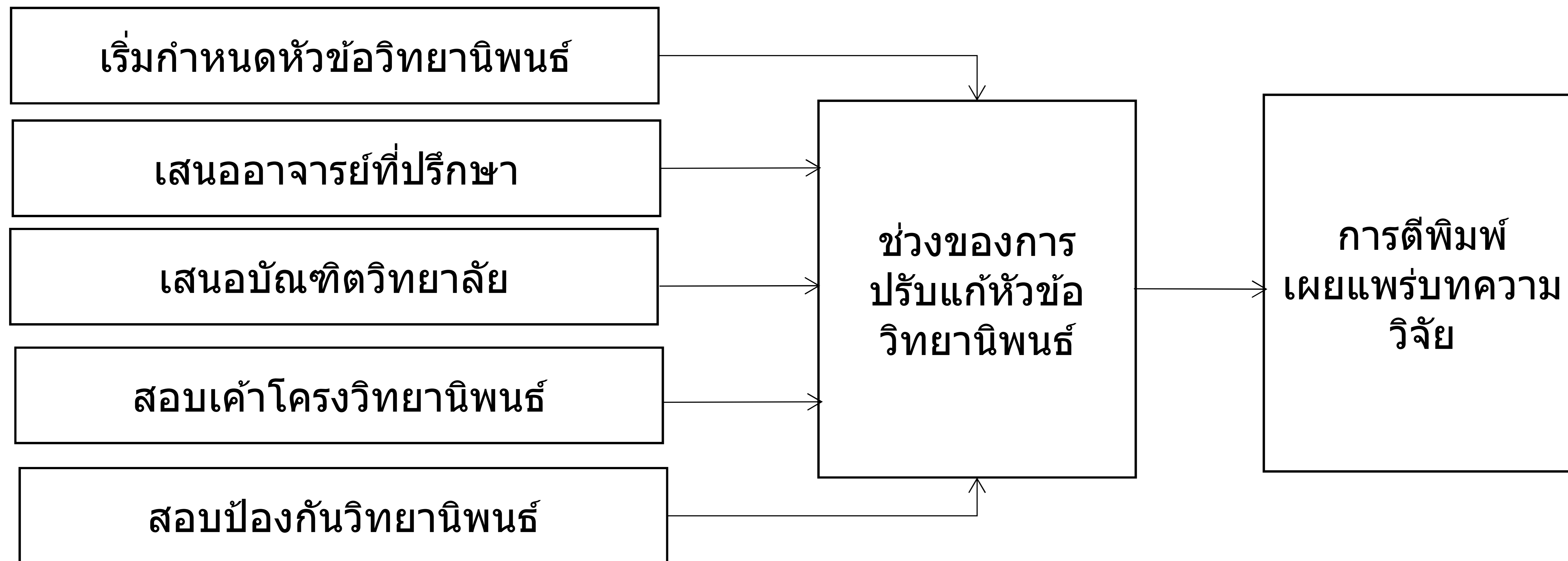
การทบทวนหัวข้อวิทยานิพนธ์ (Revision of Thesis Title)

การทบทวนหัวข้อวิทยานิพนธ์ ควรพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างหัวข้อวิทยานิพนธ์ กับ องค์ประกอบของการวิจัย 4 อย่าง ตามแผนภาพ (diagram) ดังต่อไปนี้

การปรับแก้หัวข้อวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ที่กำหนดไว้ อาจมีการปรับแก้ได้ให้ถูกต้อง เหมาะสมในช่วงเวลา ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

1. ควรกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อเป็นแนวทางกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ (วิจัย) ให้สอดคล้องกับปัญหา-ความต้องการ และสร้างวิชาการวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง
2. ควรปรับแก้หัวข้อวิทยานิพนธ์เดิมบางหัวข้อ ให้สอดคล้องกับระดับการศึกษา หลักการและแนวทางกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์โดยไม่กระทบกับเนื้อหาหรือระเบียบวิธีวิจัย
3. ควรกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษารุ่นใหม่ให้ "SMART" สอดคล้องกับหลักการและแนวทางการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์

**ขอขอบคุณมาก
สวัสดีครับ**